

СИЛАБУС КУРСУ «Живопис»

Галузь знань: **02 Культура і мистецтво**
Спеціальність: **022 Дизайн**
Спеціалізація: **022.01 Графічний дизайн**
Ступінь вищої освіти: **бакалавр**
Освітньо-професійна програма: **«Графічний дизайн»**

Рік навчання: **II**
семестр: **III**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПП:	викладач кафедри архітектури та дизайну., Цуп Андрій Володимирович
Контактна інформація:	mail: a_tsup@yahoo.com, тел: 067 319 78 01

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Живопис» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем графічної майстерності на основі поступового засвоєння ними теоретичних основ образотворчої грамоти, формування умінь та навичок реалістичного зображення, розвиток зорової пам'яті та уяви, що сприяє активному процесу естетичного сприймання навколишнього світу та відтворення у процесі самостійного рішення завдань художньої діяльності.

Завдання вивчення дисципліни: Навчити здобувачів логічно осмислювати побачене, цілісно сприймати зображуваний об'єкт, вміти грамотно komponувати зображення на форматі, передавати вірний характер пропорційних співвідношень, передавати об'єм предметів та характер освітлення, закономірності розподілу світла і тіні, тону, кольору і тональних відношень.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек./лаб. заняття)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Вступ. Завдання, зміст, мета та значення курсу. Живопис, його види та засоби виразності.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні завдання, зміст, мету та значення курсу в контексті професійної підготовки; - історичні та культурні аспекти розвитку живопису як виду мистецтва; - класифікацію видів живопису (станковий, монументальний, декоративний, театральнo-декораційний тощо); - основні засоби виразності живопису: колір, світлотінь, композиція, фактура, ритм, масштаб, простір; - роль живопису у формуванні художнього мислення та візуальної культури. <p><i>Вміти:</i> - аналізувати зміст та завдання курсу у зв'язку з власною освітньою траєкторією;</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнавати та класифікувати види живопису за формальними та змістовими ознаками; - описувати та інтерпретувати засоби виразності у живописних творах; - застосовувати базові поняття живопису у власній творчій або дослідницькій практиці; - формулювати власне бачення значення живопису для сучасного мистецтва та освіти. 	Творче завдання
2/2	Історичний огляд українського живопису під час періодів військових конфліктів та окупацій.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ключові історичні періоди військових конфліктів та окупацій в Україні (XVII–XXI ст.) і їхній вплив на розвиток живопису; - провідні художні напрями, стилі та школи, що виникали або трансформувалися в умовах війни; - імена та творчість українських художників, які працювали в умовах конфліктів, репресій або еміграції; - тематику, символіку та засоби виразності, характерні для живопису воєнного часу; - роль живопису як засобу культурного опору, пам'яті, солідарності та національної ідентичності. <p><i>Вміти:</i></p>	Творче завдання

		<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати живописні твори в контексті історичних подій, соціальних травм та культурного спротиву; - розпізнавати стилістичні та тематичні особливості живопису, створеного в умовах війни та окупації; - інтерпретувати художні образи, метафори та символи, пов'язані з темою війни; - порівнювати мистецькі стратегії різних періодів — від барокового героїзму до сучасного протестного мистецтва; - формулювати власні судження щодо етичної, естетичної та соціальної ролі живопису в часи конфліктів. 	
1/2	«Натюрморт з простих геометричних фігур на виявлення тональних співвідношень». Гризаль. Поняття тональної шкали.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття тональної шкали: градації світлоти від білого до чорного, їх роль у побудові об'єму та простору; - техніку гризайлю як монохромного живопису, її історичне та навчальне значення; - принципи побудови натюрмрту з геометричних форм (куля, куб, циліндр, конус) для виявлення тональних співвідношень; - вплив освітлення, тіней, рефлексів на формування об'єму; - основи композиції, розташування предметів у просторі, взаємодію форм і тону. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати натюрморт з простих геометричних форм, дотримуючись композиційної рівноваги; - застосовувати тональну шкалу для передачі об'єму, простору та матеріальності предметів; - виконувати гризайль у різних техниках (акрил, гуаш, темпера, графіт), контролюючи тональні переходи; - аналізувати та коригувати тональні співвідношення у власній роботі; - розпізнавати помилки у побудові тону та візуально оцінювати баланс світла й тіні. 	Творче завдання
1/2	«Натюрморт на виявлення контрастних тональних співвідношень».	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття контрасту в живописі: світлотонального, кольорового, фактурного; - принципи побудови контрастних тональних співвідношень у натюрморті; 	Творче завдання

	Хроматична гама.	<ul style="list-style-type: none"> - поняття хроматичної гами: спектральні кольори, їх взаємодія, гармонія та контраст; - вплив кольору на сприйняття форми, простору, емоційного настрою композиції; - роль освітлення у створенні драматичних або гармонійних тональних ефектів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати натюрморт із предметів, підібраних для виявлення контрастних тональних співвідношень; - застосовувати хроматичну гаму для передачі об'єму, глибини та емоційного акценту; - аналізувати та коригувати тональні та кольорові контрасти у власній роботі; - поєднувати теплі й холодні кольори, світлі й темні тони для досягнення композиційної виразності; - інтерпретувати художні засоби контрасту як інструмент візуального драматизму та стилістичної виразності. 	
1/2	«Пейзаж з архітектурою» змішана (поліхромна) кольорова гама, зображення тривимірне (об'ємно-просторове).	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - принципи побудови пейзажу з архітектурними елементами: композиція, перспектива, масштаб, ритм; - поняття змішаної (поліхромної) кольорової гами: поєднання різних кольорових груп, гармонізація теплих і холодних тонів; - засоби створення об'ємно-просторового зображення: лінійна та повітряна перспектива, тональні переходи, світлотінь; - вплив кольору, світла і тіні на сприйняття глибини, матеріальності та атмосфери пейзажу; - стилістичні особливості зображення архітектури в живописі (реалістичні, декоративні, експресивні підходи). <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати пейзаж з архітектурними формами, дотримуючись принципів композиційної рівноваги та перспективи; - застосовувати поліхромну гаму для передачі атмосфери, простору та матеріальності об'єктів; - передавати об'єм і глибину архітектурних форм за допомогою тональних і кольорових засобів; - аналізувати взаємодію природного середовища та архітектури у власній роботі; 	Творче завдання

1/2	Короткотривалі акварельні етюди зображення черепа з ракурсів. Закономірності розподілу світла і тіні, тону, кольору і тональних відношень.	<i>Знати:</i> - анатомічну структуру черепа як основи для побудови форми в живописі; <i>Вміти:</i> - розвивати навички швидкого спостереження, оцінки світлових умов і адаптації техніки до поставленого завдання.	Творче завдання
1/2	Об'ємно-просторове живописне зображення черепа на тлі кольорової драперії. Ванітас. Закономірності розподілу світла і тіні, тону, кольору і тональних відношень.	<i>Знати:</i> - поняття ванітас як жанру символічного живопису, його історичне та філософське значення (мотиви смерті, минущості, марності земного); - анатомічну структуру черепа та її роль у побудові об'ємної форми; <i>Вміти:</i> - створювати живописне зображення черепа з урахуванням анатомічної точності, об'єму та простору; - передавати матеріальність і глибину кольорової драперії через тональні та кольорові засоби;	Творче завдання
1/2	Короткотривалі акварельні етюди гіпсової голови. Закономірності розподілу світла і тіні, тону, кольору і тональних відношень.	<i>Знати:</i> - анатомічну структуру гіпсової голови як навчального об'єкта для вивчення форми, пропорцій і об'єму; - особливості акварельної техніки: прозорість, багатшаровість, швидкість висихання, вплив води на тональні переходи; <i>Вміти:</i> - виконувати короткочасні акварельні етюди гіпсової голови з різних ракурсів, дотримуючись анатомічної точності; - передавати об'єм і простір за допомогою тональних співвідношень, світлотіньових переходів і кольорових нюансів;	Творче завдання
1/2	Об'ємно-просторове живописне зображення гіпсової голови на тлі кольорової драперії.	<i>Знати:</i> - анатомічну структуру гіпсової голови як навчального об'єкта для вивчення форми, пропорцій і об'єму; - закономірності розподілу світла і тіні на складних об'ємних формах, з урахуванням джерела освітлення;	Творче завдання

	Закономірності розподілу світла і тіні, тону, кольору і тональних відношень.	<ul style="list-style-type: none"> - поняття тону, кольору, тональних відношень і їх роль у створенні тривимірного зображення; - принципи зображення кольорової драперії як фону, що впливає на загальну тональність, колористику та композиційну глибину; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - передавати матеріальність і глибину кольорової драперії через тональні та кольорові засоби; - застосовувати світлотіньові моделі для побудови тривимірного зображення в живописі; 	
1/2	Короткотривалі етюди з природи (портрети друзів). Чоловічий, жіночий портрет. Пропорційні співвідношення. Аналіз зв'язків внутрішньої кісткової конструкції та зовнішніх форм обличчя.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні пропорційні співвідношення чоловічого та жіночого обличчя (загальні закономірності, індивідуальні варіації); - специфіку чоловічого та жіночого портретного типу: масивність, м'якість форм, характерні риси; - принципи спостереження з природи: вибір ракурсу, освітлення, композиційна побудова; - особливості короткотривалого етюду: швидкість фіксації, узагальнення, передача характеру. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати короткотривалі портретні етюди з природи, передаючи основні пропорції, характер і емоційний стан моделі; 	Творче завдання
1/2	Автопортрет. Живописний тематичний портрет. Моделювання деталей голови при передачі індивідуальних властивостей.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття автопортрета та тематичного портрета як жанрів живопису, їх історичне, психологічне та художнє значення; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - поєднувати реалістичне зображення з тематичними елементами (символами, фоном, жестами) для створення цілісного образу; - аналізувати власну роботу на предмет точності, емоційної глибини та стилістичної індивідуальності. 	Творче завдання
1/2	Виконання акварельних живописних етюдів фігури людини. Закономірності	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - специфіку акварельної техніки у зображенні фігури: прозорість, багатошаровість, робота по вологому та сухому; 	Творче завдання

	розподілу світла і тіні, тону і тональних співвідношень.	<ul style="list-style-type: none"> - закономірності розподілу світла і тіні на людському тілі залежно від пози, джерела освітлення та характеру поверхні; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - моделювати форму тіла за допомогою тональних переходів, світлотіньових ефектів і кольорових нюансів; - адаптувати акварельну техніку до швидкого спостереження, фіксації освітлення та передачі руху; 	
1/4	Об'ємно-просторове живописне зображення фігури людини. Тематичний живопис.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - анатомічну структуру людської фігури, її пропорції, динаміку та пластичні особливості; - принципи об'ємно-просторової побудови фігури в живописі: світлотінь, тональні переходи, колористика; - поняття тематичного живопису: образність, символіка, наратив, емоційна виразність; - засоби композиційної організації фігури в просторі: взаємодія з фоном, атрибутами, середовищем; - стилістичні варіанти зображення фігури — від академічного реалізму до експресивної інтерпретації. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - створювати живописне зображення фігури людини з урахуванням об'єму, простору, анатомічної точності та композиційної гармонії; - передавати характер, емоційний стан і сюжетну роль фігури через живописні засоби; - моделювати форму тіла за допомогою світлотіньових ефектів, тональних співвідношень і кольорових акцентів; 	Творче завдання
1/2	Авторське право в образотворчому мистецтві: як розпізнати і уникнути плагіату в архітектурному живописі.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - що таке плагіат, як він проявляється в живописі, зокрема в архітектурних зображеннях; - етичні принципи творчої роботи: повага до авторства, оригінальність, відповідальність. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнавати ознаки плагіату у власних і чужих роботах; - аргументовано пояснювати власні творчі рішення як інтерпретацію, а не запозичення; 	Творче завдання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література:

1. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис.: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 112с
2. Декоративний живопис – Знай все! Портал для школярів. Знай все! Портал для школярів. URL: <https://znai.com.ua/dekorativniy-zhivopis/> (дата звернення: 21.04.2025).
3. «Стиль у мистецтві» народна освіта. Народна Освіта. URL: <https://narodna-osvita.com.ua/5970-stil-u-mistectv.html> (дата звернення: 21.04.2025).
4. Особливості та види декоративної композиції. Kafedra. URL: <https://kafedra.com.ua/osoblyvosti-ta-vydy-dekoratyvnoyi-kompozytsiyi/> (дата звернення: 21.04.2025).
5. Цуп А. В. Інформаційні технології в галузі дизайну середовища. Застосування комп'ютерно – орієнтованих засобів навчання. ІХ Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу», Луцьк 23-24.05.24 р.
6. Цуп А. В. Живопис в інтер'єрі. Інтеграція мистецтва в дизайн. Міжнародна науково-практична конференція «XXI Scientific Horizons of Century: Multidisciplinary Researches». Ужгородський національний університет 16-17 травня 2024 р.
7. Цуп А. В. Живопис, як форма суспільної свідомості. Художньо – образне відображення дійсності в умовах війни. ІІ Міжнародна науково-практична конференція 20–22 червня 2024 р. Секція 2. Соціокультурні та інформаційні трансформації гуманітарної сфери в період глобальних суспільних викликів.
8. Цуп А. В. Дріпінг – спонтанний живопис. Експресія та концепція у графічному дизайні. Науково-практична конференція «Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства» Науковий журнал «Креативний простір», електрон. наук. журн. – № 27. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. – 80 с., 11-13.04.2025.

Додаткова література:

1. Техніка малювання рідким акрилом: просто додай емоцій | Арт-студія «Ліхтарик». Ліхтарик. URL: <https://bit.ly/3UQ0gC9> (дата звернення: 22.04.2025).
2. Історія акрилового живопису – арт-студія «Ліхтарик». Ліхтарик. URL: <https://lihtaryk.com.ua/istoriya-akrilovogo-zhivopisu/> (дата звернення: 22.04.2025).

Інтернет-ресурси:

1. «Стиль у мистецтві» народна освіта. Народна Освіта. URL: <https://narodna-osvita.com.ua/5970-stil-u-mistectv.html>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття). Пропуски лабораторних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою "0" та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій.

Із урахуванням впливу штучного інтелекту (ШІ) на сферу графічного дизайну та дизайн-мислення, *політика використання ШІ*, в курсі «Живопис», спрямована на сприяння відповідальному та етичному його застосуванню, заохочуючи студентів експериментувати з інструментами ШІ для розширення творчих можливостей, автоматизації рутинних завдань та генерації ідей, проте з обов'язковим збереженням критичного мислення, оригінальності та людиноцентричного підходу, а також чітким посиленням на використання ШІ та уникненням плагіату чи шахрайства.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів установлюються конкретні терміни. Перескладання модулів здійснюється в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету чи інституту.

Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання» (https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenyia/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf) здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної / інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі документів, що їх підтверджують (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймає вповноважена Комісія з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Живопис» Змістовного модуля – «Живопис. Закономірності розподілу світла і тіні, тону і тональних співвідношень», визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 завдань – 7 оцінок).	Модульний контроль 1 проводиться на лабораторному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульного завдання	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 завдань – 7 оцінок).	2. Модульний контроль 2 проводиться на лабораторному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання модульного завдання	Перегляд та захист демонстраційних та презентаційних матеріалів курсу. Оцінка за виконання завдання, дотримання вимог, термінів. Повнота розкриття ідеї.	Створення демонстраційної творчої роботи студента. Оцінка за виконання завдання, дотримання вимог, термінів. Повнота розкриття ідеї.	Оцінювання творчої роботи студента. Оцінка за виконання завдання, дотримання вимог, термінів. Повнота розкриття ідеї.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
------	--

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЬНОГО ЗАВДАННЯ:

Назва критерію	Характеристика критерію
<i>Технічна майстерність</i>	Володіння матеріалами та техніками живопису (акварель, олія, акрил тощо) Точність у передачі форми, пропорцій, перспективи Якість нанесення фарби, чистота роботи, акуратність
<i>Композиційна побудова</i>	Збалансованість елементів у просторі Вміння організувати площину аркуша/полотна Використання ритму, контрасту, доміанти
<i>Колористичне рішення</i>	Гармонійність кольорової гами Виразність кольору як засобу емоційного впливу Здатність передати світлотінь, об'єм, атмосферу
<i>Творчий підхід і самовираження</i>	Оригінальність задуму Вміння інтерпретувати тему через особисту художню мову Наявність авторського стилю або пошуку
<i>Відповідність завданню</i>	Виконання поставленої теми або концепції Дотримання вимог до формату, техніки, термінів Повнота розкриття ідеї
<i>Рефлексія та самооцінка</i>	Усвідомлення власного процесу роботи Вміння аргументувати вибір засобів вираження Здатність до самокритики та аналізу результату

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ МОДУЛЬНОГО ЗАВДАНЬ:

За шкалою ЗУНУ	Характеристика рівнів виконаних завдань
90-100	Повне та глибоке розкриття теми. Висока технічна майстерність, володіння матеріалом. Виразна, емоційно насичена колористика. Авторський стиль, оригінальність, концептуальна глибина. Аргументована рефлексія, здатність до самоаналізу. Приклад: Робота демонструє зріле художнє мислення, технічну майстерність і глибоку інтерпретацію теми. Студент чітко усвідомлює власні рішення та вміє їх пояснити.
75-89	Тема розкрита, композиція логічна. Технічні навички на впевненому рівні. Колористичне рішення гармонійне, хоча не завжди глибоке. Є спроби творчої інтерпретації. Рефлексія присутня, але поверхнева. Приклад: Студент продемонстрував добру технічну підготовку, робота відповідає завданню, але бракує глибини або оригінальності.

60-74	<p>Часткове розкриття теми, базова композиційна побудова. Технічні навички на початковому або нестабільному рівні. Колористика невиразна або суперечлива. Творчий підхід присутній, але не системний. Відсутня глибока рефлексія, слабка аргументація вибору засобів.</p> <p>Приклад: Робота має потенціал, але потребує доопрацювання: композиція не збалансована, техніка нестійка, авторська ідея не розкрита повністю.</p>
1-59	<p>Робота не відповідає темі або виконана частково. Грубі порушення композиції, перспективи, анатомії. Техніка виконання слабка або відсутня. Відсутній творчий підхід, копіювання без осмислення. Робота демонструє низький рівень мотивації або недбале ставлення.</p> <p>Приклад: Студент подав незавершену роботу, без спроби інтерпретації теми, з технічними помилками та відсутністю рефлексії.</p>

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мольберт, планшет для закріплення паперу, папір, фарби	1-14
2	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
3	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	